

A Balassagyarmati Törvényszék mint másodfokú bíróság Balassagyarmaton, a 2018. június 27. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

í t é l e t e t:

A bántalmazás hivatalos eljárásban büntette miatt ... ellen indított büntetőügyben a Balassagyarmati Járásbíróság 2018. január 8. napján kihirdetett 23.B.72/2017/16. számú ítéletét megváltoztatja.

... vádlottat az ellene bántalmazás hivatalos eljárásban büntette [Btk. 301. § (1) bekezdése] és testi sértés büntette [Btk. 164. § (1) és (3) bekezdése] miatt emelt vád alól felmenti.

A pénzbüntetésre vonatkozó rendelkezéseket mellőzi.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezést megváltoztatja azzal, hogy az elsőfokú eljárásban felmerült 67.591.- (Hatvanhétezer-ötszázkilencvenegy) Ft-ot az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek van helye.

I n d o k o l á s

A Balassagyarmati Járásbíróság a 2018. január 8. napján kihirdetett 23.B.72/2017/16. számú ítéletével ... vádlottat bűnösnek mondta ki hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás büntetében [Btk. 301. § (1) bekezdés] és testi sértés büntetében [Btk. 164. § (1) és (3) bekezdés].

Ezért őt - halmazati büntetésül - 300 napi tétel pénzbüntetésre ítélte. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 1.000.- Ft-ban állapította meg. Rendelkezett a kiszabott összesen 300.000.- Ft pénzbüntetés meg nem fizetése esetén annak szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról.

A ... magánél által előterjesztett polgári jogi igény érvényesítését egyéb törvényes útra utasította.

Döntött a bűnjelekről és kötelezte a vádlottat az eljárás során felmerült bűnügyi költség megfizetésére.

Az ítélet ellen a vádlott és védője jelentett be fellebbezést felmentés érdekében.

A Nógrád Megyei Főügyészség B.686/2015/4.BF. számú átiratában a fellebbezéseket alaptalannak tartva az elsőfokú bíróság határozatának helybenhagyását indítványozta.

A törvényszék, mint másodfokú bíróság a fellebbezéssel támadott határozatot a Be. 346. § (1) bekezdése szerinti jogkörében eljárva, a Be. 348. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezéseknek megfelelően az azt megelőző eljárással együtt, a Be. 361. §-a alapján tartott nyilvános ülésen bírálta felül.

A nyilvános ülésen a védő nyilatkozatában a felmentésre irányuló fellebbezést fenntartva - hivatkozva a Kúria Bfv.III.859/2017/13. számú döntésére - az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a vádlott felmentését kérte, mert álláspontja szerint a vádlott az események során jogos védelmi helyzetben volt. Így amennyiben a sértett sérülése akkor keletkezett, amikor a

vádlott az igazolványát próbálta a birtokában megtartani a sértett elvételi szándékával szemben, akkor azért büntetőjogilag nem felelősség nem terheli. Ezzel együtt a vádlott továbbra is fenntartja, hogy nem ütötte meg a sértett kezét.

A felmentésre irányuló fellebbezések alaposak.

A másodfokú bíróság a felülbírálat eredményeként azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárás során a büntetőeljárási szabályokat megtartva járt el.

Feltárta azokat a bizonyítékokat, amelyek az ügy helyes ténybeli és jogi elbírálása szempontjából szükségesek. A megállapított tényállás kisebb fokú megalapozatlanságban szenved (Be. 351.§ (2) bekezdés a/ pontja) mivel részben hiányos.

A törvényszék a részbeni megalapozatlanságot a Be. 352. § (1) bekezdés a/ pontja és az iratok tartalma alapján kiküszöböli az alábbiak szerint;

Az első fokú bíróság által megállapított "és a jobb kezével nyúlt az irattartó részhez, hogy abból ki tudja venni az igazolványt és megnézte azt." mondatot követően egészíti ki

"Miközben a sértett megpróbálta az igazolványt kivenni az irattartóból, a vádlott továbbra is húzta magához azt. Az így kialakult helyzetben" résszel.

Ezt követi az első fokú megállapítás *"...vádlott...."*

A fenti kiegészítéssel a tényállás már mindenben mentes a Be. 351. § (2) bekezdésében írt hiányosságoktól, megalapozott és ezért a Be. 351. § (1) bekezdése alapján irányadó volt a fellebbezési eljárásban.

A másodfokú bíróság a Be. 352. § (2) bekezdése értelmében a fentiek szerint kiegészített tényállás alapján bírálta felül az elsőfokú bíróság ítéltét.

A törvényszék megítélése szerint az irányadó tényállás alapján az állapítható meg, hogy az elsőfokú bíróság helytelenül következtetett a vádlott büntetőjogi felelősségére az alábbi indokok miatt.

A törvényszék - figyelembe véve a védelem által hivatkozott Kúriai döntést, valamint a 4/2013. számú büntető jogegységi határozatban foglaltakat - vizsgálta, hogy miként értékelendő a vádlotti és sértetti magatartás az irányadó tényállás alapján.

Szükséges utalni arra; az Alaptörvény V. Cikkében kimondott elv, hogy "mindenkinek joga van a törvényben meghatározottak szerint a személye, vagy tulajdona ellen intézett, vagy ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához." Ennek a természetes alapjognak az érvényesülési feltétele a 4/2013.BJE szerint, hogy a védekezést támadás előzze meg.

Ezért vizsgálendő, hogy a jelenleg elbírált esetben volt e ilyen jogtalan támadás a sértett részéről.

Az irányadó tényállás szerint a vádlott - miután bebocsájtást nyert a sértetti lakásba, hogy a feladatát elvégezve, az általa tapasztaltakat egy feljegyzésben(jegyzőkönyvben) rögzítse - ... sértett azon felszólítására, hogy „igazolja magát”, a kérésnek eleget téve elővette azt az irattartót, melyben igazolványát tartotta és azt felmutatta a sértettnek.

Ezt követően jött létre az a helyzet, amikor is a sértett - erre való jogosultság nélkül - az irattartót (miközben azt a vádlott még mindig a kezében tartotta) a jobb kezével megfogta, és azt a vádlott

akarata ellenére el akarta venni. A vádlott ezt igyekezett akadályozni azért, hogy az ne kerüljön ki a birtokából és ennek érdekében igazolványát maga felé húzta.

A sértett azonban továbbra sem hagyott fel azzal a jogtalan szándékával, hogy magához ragadja a vádlott tulajdonában és birtokában lévő igazolvány tokot. Ennek érdekében már a bal kezével is megfogta az irattartót ("ráfogott") és azt erővel, rángatással (szemben a vádlott a birtoklást biztosító szorításával) igyekezett magához ragadni.

Ez a sértett részéről megnyilvánuló magatartás a hivatalos eljárásban a helyszínen tartózkodó vádlottban egyrészt azt a képzetet alakította ki, (melyet a Ptk. 5:6. § (1) és (2) bekezdése szabályoz) miszerint a birtoka megvédéséhez a szükséges mértékben önhatalommal is felléphet, másrészt a sértett fenti magatartása a vádlottal szemben kétirányú jogtalan támadást jelentett.

Egyrészt azt, hogy a jogszerű eljárásában erőszakkal akarják akadályozni, (erre utalt a sértett felháborodott magatartása, hogy miért azon a címen keresi a végrehajtó a ... nevű személyt), másrészt, hogy ennek konkrét megnyilvánulásként, a birtokából erőszakkal és jogtalanul kívánja ... sértett az igazolványát elvenni.

A vádlott ezzel olyan helyzetbe került, hogy a saját java elleni, közvetlenül fenyegető, jogtalan támadást észlelt, mert a közvetlenül birtokában tartott dolgot erőszakosan akarta tőle elvenni a sértett. Ezzel a jogtalan támadással szemben (mely elvételi szándékban nyilvánult meg) védekezett a vádlott, erőt alkalmazott az erőszakkal szemben. A jogtalan támadás elhárításának következményeit pedig a támadónak kell viselni.

A fent jelzett büntető jogegységi határozat [61] pontjában a Kúria kifejti - és ez jelen esetben is alkalmazható -, hogy a javak elleni támadás esetében annak váratlansága, rövidsége nem foszthatja meg az ezt elszenvedő személyt a jogos védelmi cselekvés lehetőségétől.

Jelen ügyben a sértett a tényállásban rögzített esemény során nem osztotta meg a vádlottal azt a gondolatát, illetve cselekményének indokát, amelyre az eljárás során később hivatkozott, hogy azért akarta tüzetesebben megvizsgálni az igazolványt, mert különböző médiában több esetben visszaélésről hallott. Ebből kifolyólag a vádlott csak arra következtethetett, hogy a sértett jogtalan, erőszakos támadást indított ellene, mellyel szemben védekeznie kell. Mivel a minimális védekezési mód - az igazolvány megtartása az igazolvány kézzel való megszorítása és magához húzásával - nem vezetett eredményre, aktívabb elhárító cselekményt alkalmazott és ráütött a sértett kezére. Ez a mozzanat a védekezés korlátja között maradt, nem lépett át megtorlásba. Amint az igazolvány teljes mértékben visszakért a birtokába, azaz a jogtalan támadás befejeződött, nem volt további fenyegető helyzet a sértett részéről, a vádlott sem tanúsított a sértett irányába további elhárító tevékenységet.

A vádlott magatartásának eredményeként az igazolvány nem került ki teljesen az uralma alól, így nem vált szükségessé a vádlottat egyébként megillető visszaszerzési jogosultság érvényre juttatása.

A tényállásbeli eseményt vizsgálva megállapítható, hogy a vádlott szándéka a tulajdonában lévő dolgot ért támadást elhárító cselekmény volt, a szándéka nem terjedt ki az elhárító magatartása következményeként bekövetkezett eredményre.

Erre utal a vádlottnak az a magatartását is, amelyet akkor tanúsított, amikor az esemény végén a sértettnek és férjének a felhívására egy cédulára a nevét felírta és ezzel utólag is igazolta magát.

A vádlotti magatartás, melynek eredményként a sértett 8 napon túl gyógyuló sérülést szenvedett, tehát egy olyan társadalomra veszélyességet nélkülöző magatartás volt, amely bűncselekményt nem valósított meg. Az elhárító, védekező cselekmény nélküli a szándék bűnösségét, ezért a Btk. 9. §-a szerinti felelősség nem merülhet fel, mert csak bűnös szándékhoz fűződhet felelősség.

A fentiek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 372. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, a vádlottat az ellene emelt vád alól bűncselekmény hiányában felmentette [Be. 331. § (1) bekezdés, figyelemmel a Be. 6. § (3) bekezdés c) pontjára].

A felmentésre tekintettel a törvényszék a pénzbüntetésre vonatkozó rendelkezéseket mellőzte, azonban az elsőfokú bíróságnak azt a rendelkezését, mely szerint a sértett polgári jogi igénye érvényesítését egyéb törvényes útra utasítja, valamint a lefoglalt bűnjelek lefoglalását megszüntette és azok megsemmisítését elrendelte, a Be. 371. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

A törvényszék a vádlottat az ellene emelt vád alól felmentette, ezért az elsőfokú bírósági eljárásban felmerült bűnügyi költség viselésére a vádlottat nem lehet a Be. 338. §-a alapján kötelezni. A bűnügyi költség viselésére vonatkozó rendelkezést ezért a törvényszék a Be. 371. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta és azt állapította meg a Be. 339. § (1) bekezdése alapján az állam viseli.

A törvényszék ítéletével szemben a Be. 386. § (1) bekezdés c/ pontja alapján fellebbezésnek van helye.

Balassagyarmat, 2018. június 27.

dr. Lente István sk. a tanács elnöke
Lászlóné dr. Verebélyi Edina sk. előadó bíró
dr. Csonka Tibor sk. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő